

ONTWERP STRATEGIE
VLAAMS
OPERATIONEEL
PROGRAMMA EFMZV
2021 - 2027

Voor advies aan SALV
20.05.2019 / versie 1

DARTEMENT LANDBOUW & VISSERIJ

Samenstelling
Departement Landbouw en Visserij

Auteur(s)
Karel Vanhulle, beleidsraadgever

Datum
20/05/2019

Versie
1

DEPARTEMENT LANDBOUW & VISSERIJ

Documentkenmerken

Doelgroep(en)
SALV

Eigenaar
Departement Landbouw en Visserij

Van toepassing vanaf
20/05/2019

Herziening
[Klik hier om tekst in te voeren](#)

Verantwoordelijken

	Naam	Functie	Handtekening	Datum
Herzien door				
Goedgekeurd door				

Historiek van de aanpassingen

Datum	Reden aanpassing	Auteur	Versie
Kies een datum			

ONTWERP STRATEGIE
VLAAMS
OPERATIONEEL
PROGRAMMA EFMZV
2021 - 2027

Voor advies aan SALV
20.05.2019 / versie 1

INHOUD

1 Inleiding..... 1

1.1 Context 1

1.2 Aanpak 3

2 Strategische doelstellingen van het Vlaams operationeel programma EFMZV 2021 – 20274

2.1 Inleiding 4

2.2 Doelstelling 1: We ambiëren een economisch duurzame en wendbare Vlaamse visserijsector 5

2.3 Doelstelling 2: We faciliteren de instroom van goed opgeleide vissers en reders en ondersteunen kennisopbouw en -uitwisseling 6

2.4 Doelstelling 3: We dragen bij tot de bescherming en het herstel van de mariene ecosystemen en biodiversiteit 7

2.5 Doelstelling 4: We bevorderen de samenwerking tussen ketenactoren om te komen tot valorisatie en de voorziening van een stabiele toelevering van duurzame en lokale voeding 8

2.6 Doelstelling 5: We ondersteunen de ontwikkeling van een duurzame en geïntegreerde aquacultuursector op land en op zee 9

2.7 Doelstelling 6: We stimuleren lokale ontwikkeling voor de uitbouw van een kust-gebonden kwalitatieve aquatische voedingswaardeketen 10

3 Conclusie..... 11

1 INLEIDING

1.1 CONTEXT

Voor de ondersteuning van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB), het maritiem beleid van de Europese Unie (EU) en de internationale verbintenissen van de EU op het gebied van oceaangovernance, met name in de context van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, heeft de Europese Commissie op 12 juni 2018 een voorstel voor een verordening gelanceerd voor de oprichting van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) voor de periode 2021 – 2027. Zoals de Europese Commissie het stelt is deze financiering “onontbeerlijk voor een duurzame visserij en de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee, voor voedselzekerheid door een aanbod van vis en schaal- en schelpdieren, voor de groei van een duurzame blauwe economie en voor gezonde, veilige, beveiligde, schone en duurzaam beheerde zeeën en oceanen.” Dit voorstel voorziet in toepassing vanaf 1 januari 2021 en beoogt dus in principe de opvolger te zijn van het huidige EFMZV dat afloopt op 31 december 2020.

Hoewel de besprekingen rond het huidig wetsvoorstel van de Commissie nog lopende zijn, en ongetwijfeld aan veranderingen onderhevig, geven we hierbij de vier prioriteiten weer die men wenst na te streven:

- (1) Bevorderen van een duurzame visserij en van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee;
- (2) Bijdragen tot de voedselzekerheid in de Unie door concurrerende en duurzame aquacultuur en markten;
- (3) Mogelijk maken van de groei van een duurzame blauwe economie en bevorderen van welvarende kustgemeenschappen;
- (4) Versterken van de internationale oceaangovernance en tot stand brengen van veilige, beveiligde, schone en duurzaam beheerde zeeën en oceanen.

Met dit nieuwe voorstel beoogt de Commissie een vereenvoudiging van de uitvoering van het EFMZV ten opzichte van de complexe structuur van het huidige Fonds. Het huidige Fonds voor de periode 2014 - 2020 is namelijk gebaseerd op een erg nauwkeurige en strikte omschrijving van de financieringsmogelijkheden en subsidiabiliteitsregels (de “maatregelen”), wat de uitvoering voor lidstaten en begunstigden bemoeilijkt heeft. De vereenvoudigde structuur van het nieuwe EFMZV zal geen vooraf bepaalde maatregelen op Unieniveau vaststellen. Het is aan de lidstaten om in hun programma de meest geschikte manieren aan te geven om de prioriteiten van het EFMZV te bereiken. Daarnaast zal er een duidelijke lijst van niet-subsidiabele concrete acties worden opgesteld met het oog op het vermijden van schadelijke gevolgen van deze acties voor de instandhouding van de visbestanden. Tot slot zal de beoordeling van de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen gebeuren op basis van de prestaties van de EFMZV-steun, door middel van resultaats- en outputindicatoren.

Voor de middelen van het EFMZV die aan de lidstaten toegewezen worden, en bijgevolg uitgevoerd onder gedeeld beheer, heeft de Commissie een voorstel voor een verordening gemeenschappelijke bepalingen (GB-verordening) opgesteld voor de zeven fondsen die in gedeeld beheer zijn opgenomen. Dit met als doel

De totale EFMZV-middelen voor België en alle EU-lidstaten (incl. BE) samen, in de periode 2021 - 2027 zijn (in EUR, prijzen van 2018):

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
BE	5 420 528	5 528 939	5 639 520	5 752 311	5 867 358	5 984 701	6 027 814	40 266 171
EU	714 953 155	729 252 201	743 837 554	758 714 409	773 888 819	789 365 971	800 987 891	5 311 000 000

Zoals voorafgaand al kort werd aangehaald houdt het MFK rekening met een aftrek van de waarde van het Britse programma. Op dit ogenblik wordt het Brexit-dossier echter nog steeds gekenmerkt door een groot aantal onzekerheden. Hoewel het beleid erop gericht is om de impact van de Brexit te minimaliseren, blijft het voorlopig een vraagteken wat de uiteindelijke impact zal zijn op de voorbereiding van het Vlaams Operationeel Programma EFMZV 2021 -2027. Bij de opmaak van deze ontwerpstrategie wordt er, net zoals bij de opmaak van het voorstel MFK, van uitgegaan dat het VK uit de Europese Unie zal stappen voor aanvang van de nieuwe programmeringsperiode van 1 januari 2021.

De bovenvermelde cijfers en verdeelsleutels blijven echter voorstellen die vatbaar zijn voor verandering zolang het voorstel-EFMZV en het MFK nog niet zijn goedgekeurd.

1.2 AANPAK

Deze ontwerpstrategie is een eerste output in het kader van de opstelling van het Vlaamse programma. In aanloop naar deze ontwerpstrategie zijn heel wat voorbereidende inspanningen geleverd zoals de samenstelling van een omgevingsanalyse, SWOT-analyse, het in kaart brengen van de huidige behoeftes en een eerste aanzet van mogelijke maatregelen. Daarnaast zijn samen met de meest relevante stakeholders verkennende gesprekken en een workshop georganiseerd in het kader van het nieuwe Fonds en is het huidige programma (2014 – 2020) aan een kritische tussentijdse evaluatie door een externe derde partij onderworpen.

Volgend op de uitwerking van deze ontwerpstrategie zullen de contacten met relevante stakeholders behouden blijven. Daarnaast volgen ook verkennende gesprekken met de Europese autoriteiten, om tijdens het programmeringsproces voldoende onderling af te stemmen. Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met de uitdagingen vastgesteld in relevante landspecifieke aanbevelingen en andere relevante aanbevelingen van de Unie, waarvan sprake in het voorstel GB-verordening. Tot op heden zijn deze aanbevelingen nog niet door de Commissie meegedeeld.

Het spreekt bijgevolg voor zich dat afhankelijk van deze aanbevelingen, maar ook andere externe factoren zoals de lopende besprekingen omtrent het voorstel GB-verordening, het voorstel EFMZV-verordening 2021 -2027, de MFK besprekingen en de Brexit, de context nog sterk kan wijzigen en de ontwerpstrategie van het Vlaams Operationeel Programma aan veranderingen onderhevig kan zijn.

Desalniettemin leggen we, in afwachting van de definitieve wetsvoorstellen, in de toelichting van de Vlaamse ontwerpstrategie per doelstelling voor het operationeel programma dat Vlaanderen voor ogen heeft reeds de link met de betreffende prioriteiten en doelstellingen uit het oorspronkelijke EFMZV- en GB-voorstel.

////////////////////////////////////
//

Bij de opbouw van de Vlaamse doelstellingen van het operationeel programma, welke de krachtlijnen van de strategie vormen, wordt rekening gehouden met de beperkte financiering die ter beschikking wordt gesteld voor de steeds uitbreidende dekking van thema's die het Fonds op Europees niveau lijkt na te streven. Om een slagkrachtig en gericht beleid te kunnen voeren zal de focus van de middelen, zoals in het verleden steeds het geval was, in Vlaanderen voornamelijk gericht blijven op een duurzame ondersteuning en ontwikkeling van de Vlaamse visserij- en aquacultuursector. Relevante thema's die sterk in verband staan met de visserij- en aquacultuursector, waaronder bepaalde milieu-gerelateerde aspecten, verdienen bijzondere aandacht.

2 STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN VAN HET VLAAMS OPERATIONEEL PROGRAMMA EFMZV 2021 – 2027

2.1 INLEIDING

Gezien de sterke interactie tussen de drie aspecten van duurzaamheid (economisch, ecologisch en sociaal) in de visserijsector is het cruciaal dat op alle fronten voldoende ingezet wordt om een doelgericht beleid te kunnen nastreven. Het rechtstreeks verband tussen de economische, sociale en ecologische aspecten is in zekere mate uniek binnen de visserij, in die zin dat de economische leefbaarheid van de sector op lange termijn, en bijgevolg ook het garanderen van de tewerkstelling, rechtstreeks afhankelijk is van de toegang tot en de toestand van de visbestanden. Het voornemen van een ecosysteemgerichte benadering beperkt zich echter niet enkel tot de primaire sector. Om een toekomstgerichte visie na te streven is een sterke samenwerking en waar mogelijk partnerschap tussen de verschillende actoren (op zee en op land) noodzakelijk. Ondersteund door wetenschappelijke expertise en de uitbouw van maritieme kennis wensen we de toekomst op een duurzame wijze te waarborgen en te streven naar een gezonde en wendbare visserijsector. Deze visie zal zich overkoepelend, over de verschillende doelstellingen heen, manifesteren.

De aquacultuurproductie is in Vlaanderen ondanks de aanwezige expertise aan Vlaamse kennisinstellingen, en de geleverde inspanningen in doorgedreven praktijkonderzoek, nog steeds erg beperkt in omvang. Desalniettemin wint de aquacultuursector aan bekendheid en zijn er toenemend signalen van interesse om productieve investeringen uit te voeren. Om dit momentum niet te verliezen en de gedane inspanningen niet te verloochenen, wensen we verder in te zetten op het stimuleren van de ontwikkeling van een duurzame en geïntegreerde aquacultuursector in Vlaanderen, zowel op land als op zee. We leggen hierbij een sterke focus op het verhogen van de effectieve productie van hoogkwalitatieve voeding in Vlaanderen en zullen enkel indien relevant voor de ontwikkeling van de sector verder inzetten op praktijkgericht onderzoek.

De voornaamste krachtlijnen, ofwel kerndoelstellingen, die we in deze ontwerpstrategie wensen na te streven worden in de volgende hoofdstukken achtereenvolgens behandeld. Overkoepelend zullen verschillende aspecten meermaals terugkomen. Voornamelijk de aspecten van duurzaamheid, het belang van kennis en data en sterke samenwerkingsverbanden blijven cruciale, overkoepelende streefdoelen die aan de basis liggen van een slagkrachtig Vlaams programma.

2.2 DOELSTELLING 1: WE AMBIËREN EEN ECONOMISCH DUURZAME EN WENDBARE VLAAMSE VISSERIJSECTOR

We blijven inzetten op een doorgedreven streven naar technische innovatie om zowel de economische uitdagingen het hoofd te bieden als op een (snel) wijzigende omgeving te kunnen inspelen.

Om tot een economisch duurzame sector te komen dienen we de voornaamste kostenposten binnen de visserijsector aan te pakken. Voornamelijk de kost van energie, die grotendeels afhankelijk is van sterk fluctuerende brandstofprijzen, heeft gezien de intensieve visserijmethodes een doorslaggevende impact op het bedrijfsresultaat. Door het beogen van innovatieve toepassingen die een lager energieverbruik of de inzet van alternatieve en meer-milieuvriendelijke energiebronnen toelaten kunnen we een dubbeslag slaan door een verlaging van de kosten en een milieuvriendelijkere bedrijfsvoering.

Om met omgevinggerelateerde en andere externe factoren zoals de aanlandingsverplichting, de toenemende druk op de mariene ruimtelijke benutting e.a., die een significante impact op de huidige bedrijfsvoering hebben, om te gaan, ondersteunen we initiatieven die deze uitdagingen op een vernieuwende, duurzame en alternatieve manier kunnen aanpakken. Daartoe behoren niet alleen technische innovaties maar ook de uitbreiding van de huidige visserijactiviteiten naar complementaire of alternatieve methodes van bedrijfsvoering zoals de passieve visserij of maricultuur-gerelateerde activiteiten.

Tot slot benadrukken we het belang van de samenwerking en het partnerschap met kennisinstellingen om door middel van pilootprojecten bovenstaande uitdagingen in de praktijk onder handen te nemen en door middel van kennisuitwisseling de volledige sector in een economisch duurzame richting te sturen. Een verdere digitalisering en uitgebreidere toepassing van digitale vernieuwingen voor de vloot en het dagelijks bedrijfsbeheer vereisen daarnaast de nodige aandacht. Ecosysteemgerichte toepassingen en databeheer die bijdragen aan een duurzamere en meer efficiënte bedrijfsvoering met aandacht voor het marien milieu staan hierbij voorop.

Samenhang met Europese wetsvoorstellen	
Europese beleidsdoelstellingen (GB-voorstel)	(a) Een slimmer Europa door de bevordering van een innovatieve en slimme economische transformatie; (b) Een groener, koolstofarm Europa door de bevordering van een schone en eerlijke energietransitie, groene en blauwe investeringen, de circulaire economie, aanpassing aan de klimaatverandering, risicopreventie en risicobeheer.
Prioriteiten (EFZMV-voorstel)	Prioriteit 1: Bevorderen van een duurzame visserij en van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee

2.5 DOELSTELLING 4: WE BEVORDEREN DE SAMENWERKING TUSSEN KETENACTOREN OM TE KOMEN TOT VALORISATIE EN DE VOORZIENING VAN EEN STABIELE TOELEVERING VAN DUURZAME EN LOKALE VOEDING

Aan de basis van de stabiliteit van een Vlaamse visserijketen staat een constante en kwalitatieve aanvoer van verse producten. Enkel indien deze voorwaarde vervuld wordt kunnen duurzame lange termijn initiatieven en investeringen gericht op een aanbod van lokale producten hogerop de keten gestimuleerd en succesvol uitgevoerd worden. Het Productie- en Marketingplan kan dienen als 'toolbox' om de aanvoer tot de markt structureel te organiseren en de uitbouw van sterke handelsrelaties te garanderen. Versterkte samenwerking tussen de ketenactoren wordt als essentiële voorwaarde beschouwd om tot een toename van verwerkings- en afzetmogelijkheden van lokaal aangevoerde vis te komen en op die wijze ook commerciële meerwaarde te creëren.

Om tot volwaardige meerwaardecreatie en gegarandeerde lokale markttoegang te komen dienen naast de voorgaande push-initiatieven evenals voldoende aanvullende pull-maatregelen voorzien worden. Ook op dat vlak zal het Productie- en Marketingplan, zoals bepaald door de Gemeenschappelijke Marktordening (EU) Nr. 1379/2013), een belangrijke rol moeten vervullen om de promotie van lokale en duurzaam gevangen vis te stimuleren. Centraal staat een afstemming van promotiegerichte initiatieven tussen alle actoren uit de keten. Verhoogde afstemming van vraag en aanbod, leidend tot meerwaardecreatie, is een streefdoel dat onder meer kan worden bereikt door het benadrukken van het typerende seizoenale karakter van de wildvangst tot bij de eindconsument. Daarnaast is ook een belangrijke rol weggelegd voor vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling, waarop we in doelstelling 6 dieper ingaan.

Samenhang met Europese wetsvoorstellen	
Europese beleidsdoelstellingen (GB-voorstel)	(a) Een slimmer Europa door de bevordering van een innovatieve en slimme economische transformatie; (b) Een groener, koolstofarm Europa door de bevordering van een schone en eerlijke energietransitie, groene en blauwe investeringen, de circulaire economie, aanpassing aan de klimaatverandering, risicopreventie en risicobeheer.
Prioriteiten (EFMZV-voorstel)	Prioriteit 1: Bevorderen van een duurzame visserij en van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee Prioriteit 2: Bijdragen tot de voedselzekerheid in de Unie door concurrerende en duurzame aquacultuur en markten

2.7 DOELSTELLING 6: WE STIMULEREN LOKALE ONTWIKKELING VOOR DE UITBOUW VAN EEN KUST-GEBONDEN KWALITATIEVE AQUATISCHE VOEDINGSWAARDEKETEN

Aansluitend op het verhaal van samenwerking tussen ketenactoren, en met insluiting van het potentieel van de aquacultuursector, moet het belang van vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling voor de uitbouw van een kust-gebonden kwalitatieve aquatische voedingswaardeketen onderschreven worden. Enerzijds omvat dit de uitbouw van noodzakelijke voorzieningen aan landzijde voor de uitvoering van kerntaken om operationele activiteiten aan zee, in het kader van de visserij en maricultuur, uit te bouwen en op elkaar af te stemmen. Daarbij beoogt men de uitbouw van complementaire mariene activiteiten en de integratie tussen verschillende actoren binnen de blauwe economie om tot een win-win scenario te komen op vlak van milieu, tewerkstelling en economische ontwikkeling. Anderzijds omvat dit ook een verbreding van activiteiten die zich eerder richt op onder andere toerisme, ecologische initiatieven, scholing en andere initiatieven die nauw gerelateerd zijn aan de lokale visserij- en aquacultuurketen.

Samenhang met Europese wetsvoorstellen	
Europese beleidsdoelstellingen (GB-voorstel)	(a) Een slimmer Europa door de bevordering van een innovatieve en slimme economische transformatie; (b) Een groener, koolstofarm Europa door de bevordering van een schone en eerlijke energietransitie, groene en blauwe investeringen, de circulaire economie, aanpassing aan de klimaatverandering, risicopreventie en risicobeheer. (e) Een Europa dat dichterbij de burger staat door de duurzame en geïntegreerde ontwikkeling van stads-, plattelands- en kustgebieden, alsook lokale initiatieven te bevorderen
Prioriteiten (EFMZV-voorstel)	Prioriteit 1: Bevorderen van een duurzame visserij en van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee Prioriteit 2: Bijdragen tot de voedselzekerheid in de Unie door concurrerende en duurzame aquacultuur en markten Prioriteit 3: Mogelijk maken van de groei van een duurzame blauwe economie en bevorderen van welvarende kustgemeenschappen

